

B.A. Semester - 2 (CBCS) Examination

March/April- 2018

SANSKRIT P4 HITOPADESH-MITRALABH
(CORE)

Time: 2:30 Hours

Marks: 70

Instructions:

1. All questions are compulsory.
2. Figures to the right indicate marks.

- પ્રશ્ન-૧ (અ) નીચેનામાંથી કોઇપણ બે ગદ્યખંડનું ભાષાંતર કરો. (૦૮)
- (૧) પ્રકાશં બુતે-કૃત્ર તવ કઙ્કળમ્ । વ્યાધો હસ્તં પ્રસાર્ય દર્શયતિ । પાન્થોઙવદત્ - કથ મારાત્મકે ત્વયિ વિશ્વાસઃ । વ્યાધ ઉવાપ - શૃણુ રે પાન્થ, પ્રાગેવ યૌવનદશાયામતિદુર્વૃત્ત આસમ્ । અનેકગોમાનુષાણાં વધાન્મે પુત્રા મૃતા દારાશ્ચ વંશહિનશ્ચાહમ્ । તતઃ કેન ચિધ્ધાર્મિકેષાહમાદિષ્ટઃ દાનધર્માદિકં ચરતુ ભવાન્ । તદુપદેશાદિદાનીમહં સ્નાનશીલો દાતા વૃધો ગલિતનસ્તદન્તો ન કથં વિશ્વાસભૂમિઃ ।
- (૨) તતો દિનેષુ ગચ્છત્સુ પક્ષિશાવકાનાકમ્ય કોટરમાનીય પ્રત્યહં સ્વાદતિ । ચેષામપત્યાનિ સ્વાદિતાનિ તૈઃ શોકાતૈર્વિલપદ્ભિરિતસ્તતો નિજ્ઞાસા સમારબ્ધા । તત્પરિજ્ઞાય માર્જાર કોટરાન્નિઃ સૂત્ય બહિઃ પલાયિતઃ । પશ્ચાત્પક્ષિભિરિતસ્તતો નિરુપયદ્ભિસ્તત્ર તરુકોટરે શાવકાસ્થીનિ પ્રાપ્તાનિ । અનન્તરમનેનૈવ નરદ્ગવેનાસ્માકં શાવકાઃ સ્વાદિતા ઇતિ સર્વે પક્ષિભિર્નિશ્ચિત્યં ગૃધ્રો વ્યાપાદિતઃ ।
- (૩) અસ્તિ કાન્યકુબ્જ વિષયે વીરસેનો નામ રાજા તેન વીરપુરનામ્નિ નગરે તુઙ્ગાબલો નામ રાજપુત્રો ભોગપતિઃ કૃતઃ । સ ય મહાધનસ્તરુણ એકદા સ્વનગરે શ્રામ્યન્નતિ પ્રોઢયૌવનાં ભાવણ્યવતી નામ વણિવપુત્રવદ્ધુ માલોકયામાસ । તતઃ સ્વહર્મ્ય ગત્વા સ્મરાકુલમતિસ્તસ્યાઃ કૃતે દૂતી પ્રેષિતવાન ।
- પ્રશ્ન-૧ (બ) નીચેનામાંથી કોઇપણ બે સંદર્ભ સહિત સમજાવો. (૦૬)
- (૧) અજ્ઞાતકુલશીલસ્ય વાસો દેયો ન કસ્યચિત્ ।
- (૨) ડદારચરિતાનાં તુ વસુધૈવ કુટુમ્બકમ્ ।
- (૩) ન બન્ધુમધ્યે ધન્યહીનજીવનમ્ ।
- (૪) છિદ્રેષ્વનર્થાં બહુલીભવન્તિ ।
- પ્રશ્ન-૨ પ્રાણીકથાનું સ્વરૂપ દર્શાવી પ્રાણીકથાની વિશેષતાઓ વર્ણવો. (૧૪)
- અથવા
- પ્રશ્ન-૨ પ્રાણીકથાના ઉદ્ભવ અને વિકાસની સમીક્ષાત્મક નોંધ લખો.
- પ્રશ્ન-૩ હિતોપદેશનું વિષયવસ્તુ અને સ્વરૂપ વર્ણવો. (૧૪)
- અથવા
- પ્રશ્ન-૩ મિત્રલાભની કથાઓમાં પ્રાપ્ત થતી જીવનવ્યવહારની સમજ દર્શાવો.
- પ્રશ્ન-૪ પંડિત નારાયણ ભટ્ટની શૈલીનો સવિસ્તર પરિચય આપો. (૧૪)
- અથવા
- પ્રશ્ન-૪ મિત્રલાભની ચાર મિત્રોની મુખ્યકથા અને તેનો બોધ જણાવો.
- પ્રશ્ન-૫ નીચેનામાંથી કોઇપણ બે પર ટૂંકનોંધ લખો. (૧૪)
- (૧) હિતોપદેશ શીર્ષકઃ ।
- (૨) સુપુત્ર, કુપુત્ર ચ ।
- (૩) ધનપ્રશંસા
- (૪) મૃગશૃગાલયોઃ કથા ।